

Litteraation numero: 119101/6
Tallenteen nimi: 250416_Tiina_FINAL
Tallenteen kesto: 50 min
Litteroitu: Tutkimustie Oy 5.5.2025

Puhujat: Jasmin Paananen
Anu Leinonen
Tiina Hyyppä

Muut merkinnät: (-) Pois jäänyt sana tai sanan osa
(--) Pois jäänyt jakso
(sana) Epäselvä sana tai jakso
[hakasulkeet] Litteroijan kommentti

Huomautukset: --

[tunnusmusiikkia]

Jasmin Paananen: "Elokuun 2012 raaka joukkomurha toi ihmiset yhteen. Jopa ne, jotka eivät olleet osallistuneet aktiivisesti vallankumoukseen, joutuivat hyökkäysten kohteiksi. Selviytyjät rohkaistuivat toimimaan. Ihmiset vakuuttuivat siitä, että tarvitaan vain yksi neuvosto. Myös siviilien ja sotilaiden välisissä suhteissa se oli käännekohta, joka vahvisti ajatusta siitä, että siviilien on kommunikotava kapinallisten kanssa ja että siviiliviranomaisten tulee hallita kaupunkia. Tämä muistuttaa rauhanomaisille yhteiskunnille tyypillistä siviili- ja sotilassuhteiden tasapainoa, joka on kuitenkin poikkeuksellinen sisällissotien aikana. Eräs haastateltavani totesi: Koin, että se oli oikea hetki. Aseellinen toiminta oli todellisuutta, sitä oli säänneltävä. Emme voi jättää aseistettujen ihmisten johtamista aseistetuille ihmisille itselleen." Suomennettu ja lyhennetty ote Tiina Hyyppän englanninkielisestä artikkelista *Council in war: civilocracy, order and local organisation in Daraya during the Syrian War*. *Lähi-itä nyt* on podcast, joka auttaa ymmärtämään, mistä Lähi-idässä on kysymys. Podcastia julkaisee Suomen Lähi-idän instituutti eli FIME. Minä olen Jasmin Paananen, Lähi-idän tutkimuksen maisteriopiskelija Helsingin yliopistosta ja kanssani studiossa on myös FIME:n asiamies Anu Leinonen. Tässä jaksossa keskustelemme Syyrian yli vuosikymmenen kestäneestä sisällissodasta, joulukuussa 2024 tapahtuneesta vallankumouksesta ja maan tämänhetkisestä tilanteesta Helsingin yliopiston väitöskirjatutkija Tiina Hyyppän kanssa. Tervetuloa *Lähi-itä nyt* -podcastiin, Tiina.

Tiina Hyyppä: Kiitos.

[musiikki päättyy]

Jasmin: Sä tutkit väitöskirjassasi Syyrian sisällissodan aikaisia paikallishallintoja. Miten sä olet päätenyt tämän aiheen pariin alun perin?

Tiina: Mä opiskelin aikanaan silloista arabian kieltä ja islamin tutkimusta Helsingin yliopistossa ja Lähi-idän tutkimusta myös sivuaineena ja olin hyvin kiinnostunut islamista tänä päivänä ja diasporassa ja erityisesti modernista Lähi-idästä. Mä päädyin valmistumisen jälkeen valtiolle töihin, missä tutkin Lähi-itää ja erityisesti Syyriaa. Siellä vastaan sitten tuli nämä paikallisneuvostot, mitkä toimitti tällaisia siviilidokumentteja, syntymätodistuksia, kuolintodistuksia ja muita siviileille. Tällainen toiminta mulle itselleni aiemmin aina vaikutti hyvin tylsältä ja byrokraattiselta toiminnalta, mutta siellä mä ymmärsin, miten tärkeitä nämä dokumentit on sisällissotien aikana. Sitten mä aloin miettimään, että miten nämä siviiliorganisaatiot on pystynyt toimimaan hyvin brutaalien sisällissodan aikana. Siitä oikeastaan sitten tuli tutkimuskysymykset, ja väitöstutkimus alkoi.

Anu Leinonen: Tiina, sä olet viimeisten vuosien aikana kommentoinut Syyrian tilannetta mediassa melko paljon. Mikä on sun näkemys, että kuinka hyvin Syyria ylipäätään tunnetaan Suomessa ja keitä muita tutkijoita sinun lisäksesi on, jotka pystyvät kommentoimaan ja selittämään Syyriaa suomalaisille?

Tiina: Syyrian osalta on ehkä haasteita samalla lailla kuin muutenkin Lähi-idän ja monien toki muidenkin paikkojen osalta, että huomio kiinnittyy aina silloin, kun on joku konflikti käynnissä tai jotain suurempaa tapahtuu. Silloin näiden asioiden välillä tapahtuvia tilanteita ei niinkään välttämättä ymmärretä. Tai sitten kun tapahtuu monimutkaisia asioita, niin niiden taustalla olevia eri seikkoja on vaikeampi hahmottaa. Ylipäätään modernin Lähi-idän tutkijoita on Suomessa melko vähän. Syyrian tutkijoita sitten vielä vähemmän. Muun muassa Agneta Kallström on tutkinut terveydenhuoltoa sodan aikana ja Harry Lehtolaakso Isisin käyttämää väkivaltaa, mutta meitä on hyvin vähän Suomen kontekstissa.

[musiikkia]

Jasmin: Syyriassa käynnistyi vuonna 2011 Bashar al-Assadin hallintoa vastustanut kansannousu, joka eskaloitui todella raa'aksi ja pitkäkestoiseksi sisällissodaksi. Assadin hallinto tukahdutti rauhanomaisena alkaneen kansannousun väkivalloin ja onnistui pysymään vallassa vielä lähes 14 vuoden ajan. Nyt joulukuussa 2024 Assadien valtakausi tuli kuitenkin päätökseensä ehkä jopa hieman yllättäen, tai ainakin yllättävän nopeasti ja väkivallattomasti. Jos aloitetaan tästä kertaamalla, mitä tuolloin joulukuussa oikein tapahtui?

Tiina: Eli marraskuun lopulla viime vuonna nämä Idlibissä olleet kapinallisjärjestöt, Hayat Tahrir al-Sham, HTS:n johdolla lähtivät tekemään alun perin pienemmäksi operaatioksi tarkoitettua sotilasoperaatiota, minkä piti enemmänkin vastata Assadin hallinnon mahdolliseen hyökkäykseen Idlibin alueelle. Tämä hyvin nopeasti laajeni laajemmaksi operaatioksi, kun Aleppon kaupunki saatiinkin kokonaisuudessaan vallattua, ja siitä lähdettiin etenemään kohti etelää ja tosiaan lopulta vallattiin pääkaupunki Damaskos myös. Tässä oli taustalla HTS:n muuttunut luonne. Se oli oppinut taistelemaan paremmin, käyttämään uusia sotateknologioita ja samalla toisaalta Assadin armeija oli hyvin heikko. Sotilaat siellä ei ollut halukkaita taistelemaan tämmöistä ylivoimaiseksi muuttunutta vastustajaa vastaan. Myös Assadin omat liittolaiset olivat heikentyneet tässä muutaman, viiden vuoden aikana, tai kiinni muissa konflikteissa, jotka eivät tulleet pelastamaan Bashar al-Assadin hallintoa enää, ja presidentti pakeni sitten Moskovaan.

Anu: Joulukuun tapahtumat näkyi vielä jonkun verran Suomen mediassa, mutta varsinkin tämä alkuvuosi on ollut maailmanpolitiikassa sellaista myllerrystä, että huomio on kiinnittynyt jo muualle. Kävisitkö myös lyhyesti läpi sitä, mitä kaikkea Syyriassa on tapahtunut nyt sitten joulukuun jälkeen, kun siellä ollaan lähdetty muodostamaan uutta Syyriaa?

Tiina: Tässä valtion rakennuksessa voidaan, tai sitä voidaan tarkastella oikeastaan kahden eri dynamiikan kautta. Toinen on autoritaarisuus-demokratia-akseli ja toinen on turvallisuustilanne ja miten niitä uutta turvallisuusjoukkoja on lähdetty luomaan. Eli kun tämä HTS-johtoinen sotilasoperaatio valtasi Damaskoksen, niin he eivät toki hallinnut koko maata, vaan Koillis-Syyriassa on ollut kurdijohtoinen SDF vallassa, Etelä-Syyriassa Deraassa tämmöisiä entisiä kapinallisjoukkoja ja Suwaydassa sitten druuseja. Pikkuhiljaa tämä uusi keskushallinto on lähtenyt luomaan tätä valtiota ja pyrkinyt tekemään sopimuksia näiden eri alueiden kanssa saadakseen laajemmin alueita hallintaansa. Tällä hetkellä keskushallinto hallitsee noin kahta kolmasosaa valtiosta. Eli on tehty paikallisia sopimuksia, mitkä on nyt edennyt ikään kuin joka suuntaan pikkuhiljaa.

Anu: Voinko kysyä tähän vielä tarkentavan kysymyksen, että jos yksi kolmasosa Syyriasta ei ole tämän HTS:stä muodostuneen keskushallinnon valvonnassa, niin kuka näitä alueita hallitsee ja missä ne ovat?

Tiina: Eli tämä Syyrian keskushallinto hallitsee noin kahta kolmasosaa valtiosta. Merkittävimmät alueet, mitkä ei ole hallinnon kontrollissa on Koillis-Syyriassa, kurdijohtoisen SDF:n alaisuudessa. SDF:n kanssa on saatu sopimus aikaan, minkä tulisi liittää kurdialueet keskushallintoon. Pikkuhiljaa Aleppon maakunnasta, Aleppon kaupungista, SDF on vetäytynyt, vaikka Alepposta Sheikh Maqsoudin, Ashrafiyehin alueelta, (Tishrinin padolta) [epäselvää] itäisestä Aleppon maakunnasta. Voi olla, että tämä prosessi etenee pikkuhiljaa, mutta se ei ole mikään semmoinen, että kertaheitolla valta vaihtuisi siellä Koillis-Syyriassa, vaan edelleen SDF on se paikallinen hallitsija. Samalla lailla täällä etelässä, Deraassa ja Suwaydassa olleita aseellisia ryhmiä on pyritty integroimaan. Ja ihan nyt hiljattain ilmeisesti tämä Deraassa ollut kahdeksas prikaati saatiin myös integroitua. Eli pikkuhiljaa tehty sopimuksia tämän keskusvallan laajentamiseksi. Yksi keskeinen haaste, mikä tällä uudella valtiolla on ollut, että sillä ei ole riittävästi sotilaita hallitsemaan koko maata. Eli se ei ole pystynyt ulottamaan valtaansa kaikkialle.

Anu: Maaliskuussa Syyriassa oli kuitenkin erityisesti siellä rannikolla Latakiassa, Tartusissa ja siellä, väkivaltaisuuksia ja joukkomurhia. Arviolta ilmeisesti noin tuhat siviiliä menehtyi niissä. Kuka niissä oli takana ja mikä siinä oli syynä?

Tiina: Tässä on taustalla ikään kuin koston kierre, mikä pääsi kasvamaan maaliskuun alussa. Kostoiskuja oli aiemminkin tapahtunut, eli nimenomaan Assadin hallinnossa mukana olleita henkilöitä kohtaan. Maaliskuun alussa nämä sitten laajeni paljon enemmän ja kostoiskuja tehtiin yleisesti alaviitteja kohtaan sektariaanisina, eli uskonnollisin perustein. Yksi ongelma on, koska tämä keskushallinto ei ole pystynyt näitä turvallisuusjoukkoja laajentamaan kaikkialle maahan, se ei hallitse kaikkia näitä alueita edes täysin, mitkä on ikään kuin sen kontrolloimia, ja se ei pysty myöskään tarkkailemaan, mitä siellä tapahtuu. Eli kun tätä uutta valtiota luodaan, niin turvallisuusjoukkojen, ylipäätään sinne ihmisten palkkaaminen, palkkojen maksaminen ja tämmöinen integroiminen, eri joukkojen ja taistelijoiden integroiminen yhden vallan alle olisi hyvin tärkeää. Myös silloin tämä kurinalaisuus ja selkeät komentoketjut pystyisi kasvamaan ja mahdollisesti vastaavanlaisia kostoiskuja voitaisiin tulevaisuudessa estää.

Anu: Mutta prosessi etenee kuitenkin koko ajan, vaikka ongelmia on matkan varrella ollut.

Tiina: Joo, näitä sopimuksia on tehty. Ilmeisesti edelleen ongelmana on vaikka palkkojen maksaminen, koska tämä uusi valtio nyt on hyvin köyhä ja sen on vielä hyvin hankala saada tuloja kaikkien eri valtion toimintojen rahoittamiseksi.

Anu: Entä sitten, miten se hallinnon rakentaminen? Sä mainitsit autokratia ja demokratia -akselin, niin miten tämä uusi hallinnon rakentaminen on edennyt siinä suhteessa?

Tiina: Silloin kun tämä Assadin hallinto kaatui, luotiin ikään kuin väliaikais- tai asianhoitajahallitus, mikä oli hyvin paljon, hallitsijat tuli sieltä Idlibistä ja HTS:stä. Nyt maaliskuun lopulla on nimitetty uusi hallitus. Siinä on paljon ihmisiä HTS:stä. Heillä on keskeiset ministeriöt, ulkoministeri, sisäministeri, puolustusministeri ja oikeusministeri, itsellään. Mutta siinä hallituksessa on myös ministereinä hyvin paljon teknokraatteja, mikä luo ehkä uskoa siihen, että heillä on kykyä sitten ratkaista näitä hyvin syviä ongelmia, mitä tässä uudessa valtion rakentamisessa on. Vähän ennen tämän uuden hallituksen nimittämistä maahan tuli uusi perustuslaki, missä on annettu presidentille, eli Ahmed al-Sharaalle, hyvin laajat oikeudet vaikka parlamentin jäsenten nimittämiseen ja sitä kautta lakien sisältöjen vaikuttamiseen. Eli tämä perustuslaki antaa presidentille hyvin laajat oikeudet, ja sitä on kritisoitu, että viekö se nyt Syyriaa autoritaarisempaan suuntaan. Vaalit on suunniteltu pidettäväksi viiden vuoden päästä, mikä on hyvin pitkä aika ja minä aikana al-Sharaa pystyisi mahdollisesti vakiinnuttamaan jonkinlaista yksinvaltiasta tai autoritaarista järjestelmää. Eli tässä periaatteessa on edistytty positiivisin asioin, mutta myös monia huolenaiheita edelleen esiintyy.

Anu: Ei kuulosta vielä kovin demokraattiselta, kun presidenttinä on henkilö, jota ei ole valtaan vaaleilla valittu ja jos hän myös nimittää parlamentin jäseniä. Muistaakseni hallituksessakin on vain yksi naisministeri, että myös sukupuolten välinen tasa-arvo ei ainakaan ole vielä kovin pitkällä.

Tiina: Joo, sitä on kritisoitu, eli siellä on yksi nainen, sitten on eri etnisten ja uskonnollisten ryhmien edustajia, mutta pääosin tämä koostuu sunnimiehistä ja ehkä tässä on hyvä huomata se, että vaikka tällä hetkellä vaalien järjestäminen olisi erittäin hankalaa, jollei mahdotonta, koska ei ole vaikka kaikkia syyrialaisia rekisteröity, sisällissodan aikana täysikäiseksi tulleita, välttämättä heidän todellista lukumäärää ei tiedetä. Miten ihmiset vaikka pakolaisina pystyisi äänestämään, jos he ovat vaikka laittomasti naapurimaissa? Myöskään liian aikaisten vaalien järjestäminen ei yleensä ole sisällissotien jälkeen hyvä idea, eli periaatteessa se tarvitsee jonkin verran aikaa, että ne voidaan myös teknisesti järjestää. Jonkinlainen prosessi tarvitsee olla vaalijärjestelmän luomiseksi, mutta nyt tämä annettu aika on hyvin pitkä. Ehkä se, mikä siinä on toivota luova asia, on tämä syyrialainen kansalaisyhteiskunta, mikä on täysin nolasta lähtenyt melkein liikkeelle silloin 2011 ja vahvistunut Syyrian sisällä ja erityisesti ulkopuolella, mikä on hyvin vahvasti tarkkailemassa, että miten tämä valtionrakennus etenee. Myös tässä jo prosessin aikana ovat kritisoineet hyvin äänekkäästi Syyrian sisällä monia asioita. Tällainen toiminta ei olisi koskaan ollut mahdollista vaikka Assadin aikana.

Anu: Tiina, mitkä sinun mielestä on Syyrian suurimmat tai akuutimmat haasteet tällä hetkellä? Eli mitä ongelmia pitää ratkaista seuraavaksi tai ensimmäiseksi?

Tiina: Kyllähän tämä humanitaarinen tilanne on hyvin suuri, eli että ihmiset saivat sähköä, terveystalouksia, taloja päästäisiin jälleenrakentamaan ja ihmisten perustarpeista saataisiin huolehdittua, olisi hyvin tärkeää. Mutta melkein vielä merkittävämpi ja laajempi haaste, mä näen, että on valtion instituutioiden rakentaminen. Se, että Syyria ei jää valtioksi, joka on riippuvainen humanitaarisesta avusta, vaan että se pääsisi itse tuottamaan näitä perustalouksia kansalaisille. Maassa on nyt hyvin monia kansainvälisiä toimijoita, mitkä tuottaa näitä humanitaarisia apuja, mutta se, että jos tämä jää apuriippuvaiseksi maaksi, niin toisaalta syö rahoittajien apua tai varoja, eikä luo positiivista taloudellista toimintaa, mikä pystyisi kannattelemaan itsenäistä valtiota.

Anu: Onko tällaisen taloudellisen toiminnan luominen lyhyellä aikajänteellä mahdollista, ottaen huomioon, että HTS on luokiteltu terroristijärjestöksi ja Syyrian pakotteista suurin osa on vielä purkamatta, vaikka ne on tietysti aikanaan Assadin hallintoa vastaan asetettu?

Tiina: Nämä erityisesti Syyrian valtioon kohdistetut pakotteet on hyvin ongelmallisia tällä hetkellä, että vaikka yritykset pystyisivät käymään kauppaa Syyrian sisällä. Yhdysvallat on antanut presidentti Bidenin aikana kuuden kuukauden ajan, milloin helpotettiin muutamia sektoreita. Se loppuu nyt heinäkuun alussa, ja EU on joitain pakotteita lieventänyt, mutta edelleen siellä on voimassa hyvin ankaria pakotteita erityisesti Yhdysvalloista. Tutkijoiden parissa on oikeastaan aika laaja konsensus siitä, että nämä pakotteet on se merkittävin asia, joka heikentää tai suorastaan estää tällaisen taloudellisen toiminnan syntymistä.

Anu: Miten sä näet, mitkä on Sharaan ja HTS:n kyvyt muuten ratkoa näitä Syyrian suuria ongelmia? Okei, jos pakotteet ehkä purettaisiin, niin pystyisivätkö, ovatko he osoittaneet sellaista kykyä, ja kuka Syyriaa tukee ja auttaa?

Tiina: Jos pakotteet purettaisiin, niin mä uskon, että toisaalta hyvin paljon, miten syyrialaiset ovat aktiivisia vaikka diasporassa, siellä on hirveästi tietotaitoa, toisaalta myös varallisuutta auttaa Syyriaa ja rakentaa maata. Myös nämä teknokraatit, mitä mainitsin, joita on ministereinä, on moneen valanut toivota siitä, että asioita voitaisiin lähteä tekemään oikeaan suuntaan, ja tulevaisuus voidaan nähdä positiivisena. Jos nämä pakotteet jäävät voimaan, niin on selvää, että Syyria kääntyy toisiin tukijoihin, josta se voi saada tukea. Venäjä ja ehkä alueen valtiota, jotka pystyvät kiertämään pakotteita jollain tavalla. Tämä on siinä mielessä paradoksaalista, että vaikka EU on sanonut yhdeksi tavoitteeksi tai ehdoksi pakotteiden purkamiselle sen, että Syyria katkaisisi suhteet Venäjään, mutta jos Venäjä on halukas tukemaan maata ja käymään kauppaa, niin eihän silloin tällaisia suhteita voida katkaista, jos ei ole takeita siitä, että myös EU ja muut länsimaat tulee poistamaan näitä pakotteita.

Anu: Entä Turkki, Qatar, Arabiemiraatit, Saudi-Arabia, onko näiltä mailta tullut jo tukea tai odotettavissa tukea?

Tiina: Nämä kaikki maat on oikeastaan ilmoittaneet, että ne olisi halukkaita tukemaan Syyrian uutta valtiota ja toisaalta myös hyötymään niistä markkinoista. Turkista on jo lähtenyt paljon tuotteita myyntiin Syyriaan, mikä on toisaalta vaikuttanut siellä syyrialaisuutteen myyntiin. Qatar on ilmaissut halua viedä kaasua Jordanian kautta Syyriaan ja maksaa virkamiesten palkkioita ja palkkoja, mikä ilmeisesti on vielä jäissä just näiden pakotteiden takia. Ihan hiljattain Saudi-Arabian uutisoitiin ilmoittaneen, että se tulisi kuittamaan miljoonien velat, mitä Syyrialalla on Maailman Pankille, mikä edesauttaisi, että valtio voisi hakea vaikka uutta lainaa tulevaisuudessa. Eli nämä alueelliset valtiot näyttäisi olevan kiinnostuneita tähän valtion tukemiseen jopa ihan rahallisesti, mutta varmaan pidemmällä tähtäimellä pyrkivät myös hyödyntämään niistä uusista markkinoista. Nykyinen taloustilanne on todella huono, ja nämä pakotteet liittyvät siihen hyvin akuutisti. Jos se taloustilanne ei parane, mitä ihmiset hyvin paljon odottaa, se voi luoda tyytymättömyyttä uudestaan ihmisissä ja voi purkautua jopa protesteina tai väkivaltanakin. Muutama kuukausi tämän vallankumouksen jälkeen Sharaa ja HTS nauttivat vallankumouksellista legitimeettia, mutta se alkaa pikkuhiljaa hiipumaan. Ihmiset haluaa nähdä niitä todellisia tuloksia. Sitten taas jos kansa käy tyytymättömäksi, mutta hallitsijat haluaa pysyä vallassa, se voi entistään vahvistaa tätä autoritaarisuutta, jos joudutaan vaikka protesteja tukahduttamaan väkivallalla ja tällainen huono kierre voisi syntyä tästä.

Anu: Eli sä olet sitä mieltä, että tässä on nyt aika merkittävä rooli myös Yhdysvalloilla ja EU:lla, että nämä pakotteet pitäisi purkaa?

Tiina: Kyllä, ja vaikka EU:lla tämä toiminta on ollut aika hidasta. Eli syyrialaisilla ei ole ikään kuin aikaa odottaa, että mitä länsimaissa päätetään, vaan ihmiset haluavat tuloksia. Sitten taas jos leipää ei saada pöytään, niin se voi johtaa ihmisiä rikollisuuteen tai HTS:lle lojaaleja ihmisiä voidaan alkaa palkitsemaan nepotistisin perustein samalla lailla kuin Assad palkitsi taloudellisia hyötyjä antamalla kannattajilleen. Eli nyt kun olisi mahdollista vahvistaa niitä demokraattisia edellytyksiä valtion luomiselle, niin jos sitä taloustilannetta ei päästä parantamaan, niin se voi hyvin nopeasti vetää niitä edellytyksiä pois.

[musiikkia]

Jasmin: Tullaan lopuksi takaisin tähän nykytilanteeseen, mutta palataan kuitenkin sun tutkimuksen kautta vielä sinne kansannousun alkuun. Tutkit siis Syyrian sisällissodan aikaisia paikallishallintoja ja erityisesti siviilihallintoja. Miten syyrialaiset siviilit mobilisoituivat ja paikallishallinnot alkoivat muodostua silloin kansannousun alulla?

Tiina: Silloin, kun syyrialaiset lähtivät kadulle maaliskuussa 2011 protestoimaan Assadin hallintoa vastaan, niin heti alusta tämä hallinto otti väkivaltaiset metodit käyttöön ja pyrki tukahduttamaan protesteja. Tämä väkivalta oikeastaan vaan vahvistui näiden kuukausien aikana. Hyvin monet vaikka mun haastateltavat olivat itse kohdannut väkivaltaa. Heitä oli ammuttu, pidätetty, hakattu tai sitten heidän läheisiään vaikka tapettu tai vangittu. Ja jotta ihmiset pystyivät jatkamaan protestointia tai tätä vallankumouksellista toimintaa, monet etsivät turvallisia paikkoja. Jotenkin menivät ikään kuin maan alle, jotta pystyivät jatkamaan sitä toimintaa. Monille tämä tarkoitti siirtymistä kotikaupunkkeihin. Monet haastateltavat olivat olleet opiskelijoina isommissa kaupungeissa, ja nämä hyvin pitkälti säilyivät Assadin hallinnassa. Eli ihmiset lähtivät sinne paikkaan, missä heillä oli sosiaalisia suhteita olemassa. He pystyivät luottamaan näihin verkostoihin ja samalla he loivat uusia verkostoja näistä vallankumouksellisista aktivisteista. Syntyi monia luottamukseen perustuvia sosiaalisia suhteita, mitä he pystyivät hyödyntämään toiminnan jatkamisessa tässä repressiokontekstissa. Sitten kun tämä kansannousu eteni ja pikkuhiljaa muuttui sisällissodaksi, niin Assadin hallinto veti joukkojaan eri alueilta. Tämä loi mahdollisuuden, että nämä aktivistit pystyivät toimimaan paljon vapaammin ikään kuin siellä katukuvassa ja toimimaan jopa julkisesti. Samaa aikaan paikallisia aseellisia ryhmiä alkoi muodostumaan. Ne on usein vaikka Darayan marttyyrit tai (-) [epäselvää] kapinalliset vallankumoukselliset -nimisiä ryhmiä, jotka olivat niitä paikallisia poikia, niin kuin monet kutsuivat. He olivat näiden aktivistien tuttuja, sukulaisia, opiskelu- ja koulukavereita. Nämä aseelliset toimijat mobilisoituivat itsenäisesti ja samalla aktivistien toiminta adaptoitui ja mukautui tähän uuteen tilanteeseen. Kun näitä alueita vapautui Assadin hallinnon kontrollista, siviilit pystyivät luomaan paikallisuusneuvostoja irrallaan niistä aseellisista toimijoista, jotka olivat enemmän keskittyneet Assadin hallinnon vastustamiseen.

Jasmin: Minkälaiseksi paikallishallinnot kehittyivät sisällissodan aikana, kun rauhanomaisena alkanut kansannousu tosiaan muuttui todella väkivaltaiseksi? Mitä ne teki? Minkälaisia erilaisia paikallishallintoja muodostui Syyrian eri alueille?

Tiina: Tämä dynamiikka, mikä johti sisällissotaan, vaihteli hyvin paljon eri puolilla maata. Se vaikutti osaltaan myös siihen, että melkein kaikki paikallisuusneuvostot olivat vähän erilaisia toisistaan. Oli erilaisia valtdynamiikkoja alueella, vaikka heimoja tai vaikutusvaltaisia perheitä. Aseelliset ryhmät saattoivat yrittää vaikuttaa eriasteisesti paikallisuusneuvostoihin, mutta periaatteessa niillä oli kaksi funktiota. Toinen oli valtatyhjiön täyttäminen, kun Assadin hallinto oli lähtenyt pois ja instituutiot eivät toiminut, niin luotiin paikallishallintoa ja paikallisdemokratiaa pyrittiin saamaan aikaan. Toinen tärkeä ja ehkä tärkeämpikin vielä tehtävä oli palveluiden tarjoaminen, eli vaikka terveyspalveluiden, humanitaarisen avun jakaminen. Nämä siviilidokumentit, mitä mainitsin alussa, niin näitä tarjottiin kaikille siellä asuville ihmisille. Myös kapinallisryhmät, varsinkin kun he huomasivat, miten palveluiden tarjoaminen tuo legitimeettä, niin he alkoivat pikkuhiljaa muodostamaan omia instituutioitaan, vaikka oikeuslaitoksia, poliisivoimia ja peruspalveluita tarjoavia instituutioita. Tämä on vaikka se tapa, millä Jabhat al-Nusra, mikä on HTS:n edeltäjä, toimi. Se katsoi, miten muut ryhmät, miten siviilit toimivat ja pikkuhiljaa alkoi rakentamaan sitä paikallishallintoa myös.

Anu: Mulla olisi kaksi kysymystä sulle, Tiina, ja nämä vähän liittyvät toisiinsa. Yksi on se, että kun Syyriassa käytiin sitä sotaa ja taloudellinen tilanne oli tosi vaikea, niin mistä nämä paikallishallinnot sai resursseja? Kun siellähän ulkomaalaiset toimijat sekaantuivat hyvin varhaisesta vaiheesta lähtien tähän sisällissotaan, niin ketkä kaikki tuki näitä paikallishallintoja? Nimenomaan tarkoitan tätä siviilipuolta nytten. Ja miksi? Toinen kysymys on sitten, että sun tutkimuksessa sä käytät systemaattisesti termiä sisällissota. Monethan on argumentoineet tätä vastaan, että kun se ei ollut yksinkertaisesti sisällissota, koska siinä oli niin suuri rooli näillä ulkopuolisilla toimijoilla, jotka ikään kuin sekaantuivat Syyrian asioihin.

Tiina: Joo, jos katsotaan sitä avustusta ekana, niin ihan alussa, kun nämä paikallishallinnot oli vasta muovautumassa, niin se oli usein diasporassa ja ulkomailla olevat syyrialaiset, jotka tuki niitä. Alueen valtiot, vaikka Qatar tai Saudi, sieltä lähetettiin varoja tai jotain tavallisia perustarvikkeita. Hyvin pian myös länsivaltiot, Yhdysvallat, Britannia, Saksa, on tukenut tätä paikallishallintoa, nimenomaan tavoitteena edistää paikallista demokratiaa ja hyvän hallinnon luomista. Joitakin paikallishallintoja tuettiin usean vuoden ajan ja miljoonilla euroilla, eli tämä on ollut hyvin merkittävä projekti ulkovaltioille. Mutta hyvä muistaa silti, että nämä on paikallistasolla ollut rakennettuja, eli tämä ei ole mikään ulkopuolinen projekti, mikä on näitä lähtenyt tuomaan. Turkin tuki on ollut merkittävä tälle oppositiolle yleisesti, sekä sotilaalliselle että siviilioppositiolle. Monia keskusteluja ja neuvotteluita paikallishallintojen perustamisesta käytiin Turkin puolella, koska silloin vielä alussa Turkin ja Syyrian välillä pystyi melko vapaasti matkustamaan. Myöhemmin Turkin sotilaallinen tuki on tukenut siviilioppositioiden ja varmistanut, että he ovat pystyneet siellä toimimaan. Tästä sisällissotatermistä, eli mun tutkimus kuuluu sisällissotatutkimukseen. Sen mukaan sisällissota tarkoittaa tilannetta, missä on valtio ja ei-valtiollisia aseellisia ryhmiä, yksi tai useampia, jotka taistelevat keskenään. Sitten on aina tietty määrä taistelusta johtuneita kuolonuhreja, esimerkiksi 25 kuolonuhria vuodessa, mikä katsotaan, että ylittää sisällissotatarajan. Jotkut käyttävät Syyrian sodasta termiä myös kansainvälistynyt sisällissota, koska just ulkopuolinen puuttuminen on ollut siellä yleistä eri osapuolilla. Toisaalta sisällissodassa ulkopuolinen puuttuminen on hyvin yleistä,

että on melkein pä harvinaista, että sisällissodassa olisi vain kaksi valtion sisällä olevaa toimijaa. Eli se on myös melkein oletettua, että jonkinlainen kansainvälinen puuttuminen niissä saattaa olla. Hyvä muistaa, että tämä ei ole vain kuitenkaan sijaissota tai proxy-sota, missä olisi vaikka alueellisesta kamppailusta kyse, vaan nimenomaan tämä on siitä rauhanomaisesta protestista lähtenyt, mikä sitten tukahdutettiin hyvin väkivalloin. Jos puhuttaisiin vain sijaissodasta tai korostetaan liikaa ulkomaisia toimijoita, niin silloin usein sivuutetaan paikallinen toimijuus, mikä vaikka tässä HTS-johtoisessa hyökkäyksessä Damaskokseen oli tosi tärkeä. Toisaalta monet syyrialaiset ovat kritisoineet tätä sisällissotatermiä, koska se helposti laittaa nämä osapuolet ja niiden teot ja vastuut väkivallan lopettamisesta vastakkain. Syyrian sota on ollut hyvin asymmetrinen. Assadin hallinnolla on ollut paljon suurempi sotilaallinen valta ja on aiheuttanut paljon enemmän kuolonuhreja muihin toimijoihin verrattuna. Kuitenkaan tämä tutkimus ei pyri asettamaan eri toimijoita samanlaiselle jalustalle, vaan on hyvä muistaa, että niillä on ollut hyvin erilaiset roolit tämän sodan aikana. Jotkut syyrialaiset kutsuvat tätä koko sotaa ja kansannousua nimellä vallankumous, nimenomaan, mikä on ollut se tavoite heille alusta lähtien.

[musiikkia]

Jasmin: Yksi näistä sun tarkastelemista paikallishallinnoista oli Darayassa. Tuossa alun lainauksessa kuultiin erään sun haastateltavan ajatuksia Darayan paikallishallinnon muodostamisesta tällaisella tavalla, joka oli aika poikkeuksellinen sisällissodan aikana. Kertoisitko sä, minkälainen paikallishallinto Darayaan muodostettiin?

Tiina: Daraya on tällainen ennen sotaa noin parinsadan tuhannen asukkaan pikkukaupunki Damaskoksen eteläpuolella. Se on poikkeuksellinen Syyrian kontekstissa, mutta myös sisällissotatutkimuksen kontekstissa, koska siellä siviilit loi nimenomaan hallinnon, jonka alla kapinalliset oli, ja koko muukin yhteiskunta oli sen sodan aikana. Yleensä sisällissodissa kapinalliset järjestöt luo näitä instituutioita, ja ikään kuin huolehtii siitä, miten yhteiskunta on organisoitu. Se on hyvin harvinaista, että siviilit ottaa tällaisen roolin, niin kuin Syyriassa he on ottanut, ja vielä harvinaisempaa, että nämä aseelliset toimijat on hallinnollisesti siviilien alla, niin kuin tapahtui Darayassa. Tämä paikallisneuvosto, mikä siellä oli voimassa, hallitsi noin vuodet 2012–2016, kun alue oli piiritetty Assadin hallinnon toimesta. Nämä paikallishallinnon perustajat olivat näitä aktivisteja, jotka olivat osallistuneet protesteihin, mutta myös teknokraatteja, lääkäreitä ja vaikka mediatyöntekijöitä, jotka sitten lähtivät mukaan tähän toimintaan.

Jasmin: Minkä takia tuo paikallishallinto sitten loppui 2016? Mitä siinä tapahtui?

Tiina: Silloin elokuussa 2016 tehtiin sopimus, minkä mukaan taistelijat ja aktivistit, kaikki jotka kokivat, että Assadin hallinto saattaa olla kiinnostunut heistä, saattaisi pidättää heidät, niin heidät siirrettiin Idlibin maakuntaan, tuonne oppositioalueille, ja käytännössä he joutuivat antautumaan ja antamaan tämän Darayan alueen takaisin Syyrian hallinnolle.

Jasmin: Sä kutsut tätä Darayan tapausta sivilokratiaksi, eli englanniksi civilocracy. Ei tosiaan ollut tyypillistä, että hallinto järjestettiin kapinallisalueella siviiliohjoisesti, niin miksi tämä tapahtui sitten juuri Darayassa?

Tiina: Mä olen argumentoinut, että on neljä asiaa, mitkä johti tähän sivilokratian syntymiseen Darayassa. Ensimmäinen on sota-ajan tapahtumat. Alussa kuultiin pätkä siitä joukkomurhasta elokuussa 2012, mikä tapahtui Darayassa. Noin 700 ihmistä kuoli sen seurauksena vain parin päivän aikana, ja sitten loppuvuodesta 2012 hallinto asetti hyvin tiukan saarron, mikä oli Darayassa voimassa elokuuhun 2016 asti. Tämä joukkomurha sai ihmiset ymmärtämään, että meidän täytyy hallita tätä sisällissodaksi kääntyvää kansannousua jollain tavalla. Toisaalta se saarto, vaikka se esti kaiken humanitaarisen avun tuomisen alueelle, myös suojeli sitten Darayaa ulkopuolisilta ja vaikka islamistisilta ryhmiltä. Ulkopuoliset ei päässyt silloin vaikuttamaan Darayaan. Samalla nämä aktivistit, jotka Darayassa oli, oli osallistuneet sinne protesteihin ja alkoi luomaan tätä neuvostoa, niin oli ollut aiemmin jo mukana tällaisessa väkivallattomassa toiminnassa, ennen tätä 2011 kansannousua. He ymmärsi sen, että tosiaan siviilihallinto täytyy luoda, jotta sitä militarisoituvaa kansannousua voidaan hallita. Sitten nämä taistelijat Darayassa, niin kuin monella muullakin alueella Syyriassa, oli näiden aktivistien tuttavuuksia. Siellä nimenomaan oli koulukavereita, naapureita, joista osa oli taistelijoita ja osa siviileitä. Tämä toi luottamusta eri ihmisryhmien välille, ja pystyttiin käymään keskustelua ja ratkaisemaan asioita rauhanomaisesti. Sitten se, mikä oli erilaista Darayassa verrattuna muualle Syyriaan, oli tällainen sotilastoimisto, mikä toimi paikallisneuvoston alaisuudessa. Siinä oli jäsenenä myös kapinallisia taistelijoita. Siellä he pystyi kertomaan näille siviiliohjoittajille, miten he toivoisi, että asioita tehtäisiin. Jos heillä oli jotain huolenaiheita tai muita, niin he tuli kuulluksi täällä sotilastoimistossa. Se antoi heille paikan, missä käydä neuvotteluita. Myös nämä siviilit pystyi aina mukauttamaan toimintaansa ja vastaamaan erilaisiin haasteisiin, mitä tämän sodan aikana tuli.

[musiikkia]

Anu: Tiina, kun sä olet perehtynyt syvällisesti siviilihallintojen, paikallistason siviilihallintojen ja näiden kapinallisryhmien välisiin suhteisiin ja miten se dynamiikka toimii, niin auttaako tämä sua nykytilanteessa arvioimaan Syyrian hallinnon kehitystä, että kun se on sieltä HTS-pohjaisesta, sotilasvetoisesta organisaatiosta tai liikkeestä lähtenyt kehittymään, ja nyt siitä on tulossa siviilihallinto tai sillä on ollut se osa jo jonkin aikaa, niin ymmärrätkö sä sitä paremmin sen takia, että sä oot tehnyt sun väitöskirjatutkimuksen tästä prosessista aiemmin?

Tiina: Kyllä joo, että vaikka se, miten HTS kuvataan vaikka mediassa, että jihadistijärjestönä tai yhdenlaisena järjestönä, tai paljon vedettiin yhtäläisyyksiä vaikka Afganistaniin tai mietittiin, että onko Syyria Afganistanin tiellä, niin kun ymmärtää sitä vaikka, että miten HTS on kehittynyt, miten ne siviilit on toiminut silloin, kun HTS oli Jabhat al-Nusra, ja vaikka siviilit on noussut vastustamaan tätä järjestöä. Miten ne sosiaaliset suhteet on muuttunut, miten siviilit on pystynyt hyödyntämään niitä, käymään neuvotteluita, ja toisaalta miten HTS on toiminut eri aikoina. Siitäkin on tullut hyvin pragmaattinen toimija, eikä monetkaan kapinalliset järjestöt välttämättä ole pelkästään väkivaltaisista toimijoista. Väkipalsta ei ole se ainut keino, millä saadaa omia tavoitteita vietyä läpi. Tällaisien hyvien monimutkaisten

dynamiikkojen ymmärtäminen tietysti vaatii sitä, että seuraa jotain tapahtumaa pitkän aikaa. Tietysti se, että kun on haastatellut syyrialaisia ja päässyt heiltä kuulemaan nimenomaan, miten eri järjestöt on vaikka kehittynyt ja miten he on pystyneet eri aikoina toimimaan, niin auttaa myös nykytilanteen hahmottamisessa.

Anu: Tiedätkö, onko näitä paikallisneuvostoissa mukana olleita aktiiveja nyt Syyriassa kehittämässä Syyrian uutta hallintoa, vai ovatko he joutuneet pakenemaan maasta tässä aiemmin?

Tiina: Suurin osa mun haastateltavista oli joutunut pakenemaan maasta. Mielenkiintoista on se, että he, kun tänne Idlibiin monet joutui lähtemään, kun Syyrian hallinto valtasi alueita, ja silloin kun HTS siellä oli hallinnassa, niin siellä ei ollut välttämättä semmoista tilaa, missä he olisivat voineet toimia. Eli suurin osa pakeni sitten Turkkiin ja siitä eteenpäin. Mutta monet jatkoivat aktivismia vaikka eri järjestöissä tai saattoi tukea paikallisneuvostoja ulkoa käsin. Edelleen tekevät työtä jollain sektorilla tämän uuden Syyrian eteen. Eli heilläkin se heidän oma tietotaito sieltä sodan ajalta on, ja nyt pystyvät käyttämään niitä kokemuksia tämän uuden tilanteen ollessa käsillä.

Anu: Entä miten sä näet, että millaista se HTS:n hallinto siellä Idlibissä oli? Eli hehän ovat hallinneet siellä melko merkittävää aluetta, jossa eri lähteiden mukaan olisi noin kolme miljoonaa asukasta, niin useita vuosia. Miten he ovat pärjänneet sin mielestä?

Tiina: Siellä 2017 luotiin tämmöinen Salvation Government eli Pelastuksen hallinto -niminen paikallishallinto. Se oikeastaan syrjäytti näitä paikallisneuvostoja, mitä mä tutkin. Tämä oli enemmän keskitettympi hallintamuoto, vähän samanlainen kuin Assadin alueilla oli aikanaan voimassa. Toisin kuin nämä mun tutkimat paikallisneuvostot olivat hyvin ruohonjuuritason toimijoita, niin Pelastuksen hallituksessa, millä oli hyvin tiiviit suhteet HTS:ään, mutta joillain alueilla toimi myös itsenäisesti, niin se oli paljon keskitettympi hallinto. Toisaalta me nähdään nyt sama trendi myös tämän uuden Syyrian hallinnassa, mikä on paljon keskitetympin hallitseva. Eikä niinkään ole lähtenyt jakamaan hallintaa, vielä ainakaan laajemmin paikallistasolle.

Jasmin: Niin kuin tuossa aiemmin mainittiinkin jo, niin Turkki otti selkeästi opposition puolen tässä Syyrian sisällissodassa. Miten se suhtautuu nyt tähän uuteen hallintoon? Mitkä on sen intressit Syyrian suhteen, tai onko ne muuttuneet nyt hallinnon vaihtumisen myötä?

Tiina: Turkki oli opposition yksi merkittäviä tukijoita ja oikeastaan tähän asti tuki sitä. Nyt heille on hyvin luontevaa jatkaa tämän uuden hallinnon tukemista. Turkilla on ollut joukkoja Syyrian sisällä ja se on myös edesauttanut siihen, että tämä Idlibin kapinallisalue, siellä ei käyty samanlaisia vaikka maataisteluita sen jälkeen, kun Turkki toi alueelle omia joukkojaan. Nyt tietenkin tähän uuteen hallintoon he on luonut hyvin tiiviitä suhteita, jatkaneet niiden suhteiden rakentamista, mitä HTS:n kanssa aiemmin oli rakennettu. Varmaan siis poliittinen voitto Erdoganille, koska sen tukemat joukot teki tämän vallankumouksen ja sitä kautta se voi saada alueellista ehkä merkittävämpää asemaa. Toisaalta myös turkkilaisryyksille merkittävä uusi markkina-alue, mikä Syyriassa on aukenemassa, eli myös taloudellisia intressejä tässä toiminnassa taustalla.

Jasmin: Turkilla on siis ollut jo pidemmän aikaa joukkoja Syyriassa ja on edelleen. Toinen on Israel, joka on jo pitkän aikaa miehittänyt Golanin kukkuloita Syyrialta. Nyt sitten joulukuussa ja joulukuun jälkeen myöskin edennyt maateitse kohti Damaskosta. Mitä Israel tekee tällä hetkellä Syyriassa ja mitkä on sen intressit Syyrian suhteen?

Tiina: Se on pyrkinyt hyödyntämään tätä valtatyhjiötä, mikä tämän vallankumouksen jälkeen muodostui. Kun Syyrian tämä uusi valtio on hyvin heikko, niin Israel hyvin ankarasti iski eri sotilaskohteisiin, ja nyt on sitten myös miehittänyt alueita sieltä etelästä Golanin kukkuloilta eteenpäin. Alussa mainitsin vaikka ne neuvottelut, mitä keskushallinto Syyriassa on käynyt tämän druusienemmistöisen Suwaydan kanssa. Nämä ei ole ollut täysin ongelmattomat neuvottelut. Siinä Israel on käynyt kampanjaa ja yrittänyt esittää itsensä druusien, uskonnollinen vähemmistö, tukijana tässä uudessa tilanteessa. Mutta se, mikä on huomattavaa, että druusit Syyrian sisäلتä on hyvin pitkälti kieltäneet tämän, että tarvitsisivat apua Israelilta ja vahvistaneet heidän tavoitetta olla kuitenkin yhtenäisessä Syyriassa. Että melkeinpä mikään toimija ei hae irtaantumista tai hyvin vahvan federaation luomista, vaan enemmänkin haluavat kuulua siihen yhteen kansakuntaan.

Anu: Mediakommenttien perusteella Israelissa ollaan myös erittäin huolissaan Turkin sotilaallisesta läsnäolosta Syyriassa ja Turkin tulevaisuuden suunnitelmista tämän suhteen.

Tiina: Joo, eli Turkki on nyt ilmoittanut, että se tulisi sotilastukikohtia jälleenrakentamaan ja sitten tuomaan sinne vaikka ilmatorjuntakalustoa ja omia toimijoitaan. Yhtenä syynä tässä on Isisin vastainen toiminta, mille ollaan luomassa tämmöistä alueellista koalitiota, mahdollisesti myös liittyen Yhdysvaltojen vetäytymiseen. Toisaalta tämä Turkin läsnäolo, yksi varmaan sen tavoite on myös estää Israelin iskuja. Ilmeisesti maat ovat käyneet neuvotteluita, että tämmöisiä yhteentörmäyksiä tässä ei tulisi, mutta tietysti aina, että mitä enemmän aseellisia toimijoita alueella on, niin semmoisen vaara kasvaa.

Anu: Turkissa on ollut enimmillään noin kolme ja puoli miljoonaa Syyrian pakolaista. Nykyisellään on huomattavasti vähemmän, käsittääkseni alle kolme miljoonaa. Mutta siellä on varsin epärealistisesti oletettu, että heistä suuri osa nyt heti palasi Syyriaan. Myös Libanonissa, jossa on paljon Syyrian pakolaisia, on oletettu, että se paluu olisi lähes välitöntä. Näin ei kuitenkaan ole ollut. Tiedätkö sä, Tiina, että kuinka paljon pakolaisia on palannut tähän mennessä? Ja onko sulla minkäänäköistä arvioita siitä, että kuinka paljon tulee palaamaan esimerkiksi seuraavan vuoden aikana?

Tiina: YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n mukaan nyt on palannut noin 400 000 ihmistä Syyriaan. Heistä puolet olisi Libanonista. Turkissahan on semmoinen poikkeus, että sieltä saa nyt käydä perheenpää tarkistamassa niitä kotioiloja muutaman kerran puolen vuoden sisään tässä, ennen kuin tehdään päätöstä paluusta. Ne syyrialaiset, joiden kanssa

mä olen keskustellut, niin kukaan ei ole maininnut haluavansa palata nyt takaisin. Monet heistäkin asuu Turkissa ja eivät välttämättä hirveän huonoissa oloissa, mutta eivät välttämättä myöskään koe oloaan kovin turvalliseksi tai mukavaksi siellä. Eli koska ne kodit on edelleen useilla täysin raunioina, varsinkin he, jotka on sieltä opposition alueelta paenneet, näitä Assadin hallinto ei ole jälleenrakentanut. Eli siellä on kivikasoja talojen tiellä, niin voidaan ymmärtää, että paluu ei ole mitenkään helppoa. Ihmisillä ei ole varaa jälleenrakentaa taloja tämmöisen jälkeen. Se on ollut positiivista, että Turkki ja ilmeisesti myös Ranska on mahdollistanut vierailemisen maassa, ilman, että se vaikuttaa heidän oleskeluun maassa. Tämä olisi tosi tärkeää, että olisi enemmänkin mahdollista. Kun ihmiset vaikka Suomessa nyt miettii, olenko minä palaamassa, niin heillä täytyisi olla mahdollisuus käydä siellä Syyriassa, katsoa, miltä se koti näyttää, miltä se todellisuus siellä näyttää, ennen kuin pystytään tekemään päätöksiä paluun suhteen. Mutta näissä ilmeisesti viranomaiset eivät ole muissa maissa lähteneet tekemään tämmöisiä poikkeuksia.

[musiikkia]

Jasmin: *Lähi-itä nyt* -podcastissa vaihdetaan lopuksi vielä tiedosta tunteeseen. Tulisiko sulla mieleen jotain sun tutkimukseen liittyvää muistoa, jonka haluaisit jakaa kuulijoille?

Tiina: Oikeastaan ne kaikki keskustelut, mitä olen päässyt käymään syyrialaisien kanssa, ne ovat olleet mulle hirveän tärkeitä ja koen hyvin etuoikeutettuna sen, että olen päässyt kuulemaan niitä asioita. Kerran esimerkiksi Istanbulissa tein haastatteluja nimenomaan Darayasta kotoisin olevien ihmisten kanssa, jotka kertoi elämästä saarron aikana, miten vaikka ruokaa oli tosi vähän jäljellä ja tämä paikallisneuvosto, niillä oli tämmöinen kaupungin soppakeittiö, missä jaettiin sitä vähäistä jäljellä olevaa ruokaa kaikille tasapuolisesti. Tämän haastattelun jälkeen nämä haastateltavat pyysivät minut mukaan syömään ja mentiin syyrialaiseen ravintolaan, missä he tilasivat linssikeittoa, tämmöinen perinteinen syyrialainen ruoka. Sitten kun me siinä Istanbulin illassa syötiin sitä keittoa, niin mä en voinut olla miettimättä sitä, että miten he söivät sitä keittoa Darayassa, mistä me oltiin juuri keskusteltu, ja nyt me syötiin sitä keittoa Istanbulissa ja miten he on menneet pitkän matkan, että ovat päätyneet sinne Istanbuliin asti. Ne haastattelukokemukset on mulle hirveän tärkeitä.

Anu: Tiina, haluaisitko vielä suositella jotain Syyriaan liittyvää taideteosta, kirjallisuutta tai elokuvaa, tai jotain, josta olet itse erityisesti pitänyt ja jota ajattelet, että kuulijat voisivat myös hyötyä?

Tiina: Syyrialaiskirjailija Khaled Khalifa, hän menehtyi tuossa muutama vuosi sitten, mutta on yksi Syyrian kuuluisimpia kirjailijoita. Hänen teoksensa, englanniksi *Death is hard work*, eli kuolema on rankkaa työtä, niin sitä suosittelen kaikille. Se kuvaa ruumiin hautaamista sodan aikana ja tuo hyvin esiin niitä, miten sosiaaliset suhteet muuttuvat ja osin rikkoontuvat sodan aikana, ja miten tämmöistä surutyötä käydään läpi sodan realiteettien aikana, ja miten kuitenkin tavalliset asiat, niin kuin hautaaminen tai sureminen, mitä rauhan aikanakin tapahtuu, niin niitä tapahtuu toki myös sodassa, ja silloinkin ihmiset haluavat jollain tapaa surra, ja se on tärkeää niiden asioiden käsittelemiseksi. Tämä teos kuvaa minusta näitä teemoja tosi hyvin.

Jasmin: Tähän loppuun mä suosittelen kaikkia kuuntelemaan myös *Lähi-itä nyt* -podcastista pari aiempaa Syyriaan liittyvää jaksoa. Niissä on käsitelty esimerkiksi kansannousun alkua ja sen muuttumista väkivaltaiseksi sisällissodaksi, ja toisaalta myös Syyrian terveydenhuollon tilannetta sisällissodan aikana. Ne avaa tosi hyvin kanssa, mitä tässä viimeisen 15 vuoden aikana on tapahtunut.

[musiikkia]

Jasmin: Kiitos paljon tästä keskustelusta, Tiina Hyypä ja Anu Leinonen.

Tiina ja Anu: Kiitoksia.

Jasmin: Kuuntelit *Lähi-itä nyt* -podcastia, jota julkaisee Suomen Lähi-idän instituutti. Löydät sen osoitteesta lahi-itanyt.fi sekä Apple Podcasteista ja Spotifysta.

[tunnusmusiikki päättyy]